

ordinants maatte afløses af de kirkeretlige Bestemmelser i Kongeloven og danske Lov. Paa samme Maade har Souverainetets Afstæffelse i 1849 medført Nødvendigheden af at opstille nye Lovbestemmelser for et Forhold, som vel fra den ene Side, Statens Side, i Grundloven er definitivt og klart fastsat, men som fra den anden Side, Kirkens, endnu venter paa Tilføielsen af Bestemmelser, hvorved der kunde komme samme Klarhed og Fasthed i Forholdet. Jeg tillader mig derfor at opfatte det af det høie Ministerium stillede 2det Spørgsmaal saaledes, som var det, som det kom an paa, at vise, hvilke Forandringer i vore kirkeretlige Forhold der maatte ansees for at være nødvendige Følger af den Forandring, vore Forfatningsforhold ere undergaaede ved Grundloven af 1849.

Endstjændt Besvarelsen er ligesaa vanskelig, som den Sag, hvorom der spørges, er vigtig, saa er den dog ikke lidet lettet derved, at Grundloven i almindelige Omrids i § 75 har givet den. Denne Paragraph fandtes vel ikke i det oprindelige af Ministeriet forelagte Udkast til en Grundlov; men den Sag, Paragraphen handler om, gjorde sig med saadan Styrke gjældende, at den grundlovgivende Forsamling fandt, den maatte have en Plads i Statens Grundlov.

Kirkens Forfatning, som den tidligere i Kongeloven og danske Lov var ordnet, blev navnlig hvad Forholdet til Staten angaaer, ved Grundloven ikke blot forandret, men bragt i Uorden. Det er ikke at paasige Grundloven Feil, som den ikke har, at bruge et saadant Udtryk. Dens Bud: Kirkens Forfatning ordnes ved Lov, vilde være umotiveret og meningsløst, dersom der Intet havde været at ordne, dersom enten Alt havde været i god Orden, eller været saa ubrugeligt, at der maatte begyndes heelt forfra og skrives en ny Forfatning, hvorved er der da bragt Uorden ind i den tidligere gjældende Kirkeforfatning? og hvori bestaaer Uordenen?

Tidligere laa den lovgivende Magt i den souveraine Konges Haand heel og holden, det vil sige, i saadant Omfang, at Intet derfra var undtaget, saa Kongens Magt strakte sig ud over alle Anliggender, geistlige ligesaavel som verdslige (Kongeloven §§ 2—7). Hvad der imod angik Maaden, hvorpaa denne, i Omfang uindskrænkede, Magt skulde øves, de Hensyn, der ved dens Anvendelse skulde tages, var Kongen ikke uindskrænket, ubunden i kirkelige Sager. Den første Brug, den første uindskrænkede danske Konge i at skrive Kongeloven gjorde af den ham overdragne uindskrænkede Lovgivningsmagt, var (§ 1) at binde Hænderne i religiøs Henseende paa sig og sine Efterfølgere paa Thronen. Danmarks souveraine Konger vare, efter Kongeloven, i det kirkelige ikke souveraine, men bundne til den af Frederik den Tredie givne Haandsæstning, til den Augsburgske Troesbekjendelse; de vare mere bundne derved og dertil, ikke blot end nogen af deres Undersaatter, men end den hele kirkelige Lærestand tilsammen; thi Lærerne forpligtede sig kun til i deres Lære at holde sig til nævnte Troesbekjendelse, medens Kongen forpligtedes at holde Landsens Indbyggere ved den rene, uforfalskede kristelige Tro; vilde Kongerne holde det første Bud i den Lov, i Kraft af hvilken de regjerede, saa kunde de ikke udøve deres Lovgivningsmagt uden at tage Hensyn til de evangelisk-lutheriske Menigheders store Frihedsbrev (magna charta libertatum), den Augsburgske Troesbekjendelse, i hvis 28de Artikel der drages en bestemt Grændse mellem Kongemagt og Kirkemagt.

Ved den deelwise Overdragelse af Lovgivningsmagten, som fandt Sted 1849, idet den mindre Halvpart deraf, Magt til at stabsætte Love eller nægte dem Stabsæstelse, blev hos Kongen, medens den større og vigtigere Halvpart, Magt til at vedtage Love efter Forslag baade af Regjeringen og Private, gik over til Rigsdagen, fastsattes der ingen Forandring i Henseende til den lovgivende Magts Omfang, Omraade; der tilføiedes ingen Bestemmelse om; at Love Kirkens Anliggender, navnlig dens indre Anliggender, angaaende, vare undtagne fra Rigsdagens lovgivende Magts Omraade. Det havde dog været i sin Orden, om der var tilføiet en saadan Bestemmelse, hvoraf kunde sees, at den evangelisk-lutheriske Kirkes Friheds-